

11. Romanovskiy, A. (2016), "The three-vector structure of the concept of leadership", Proceedings of the International Scientific-Practical Conference "Innovations in Science, Education and Production of Kazakhstan", Kazakhstan, pp. 73 – 77
12. Romanovskiy, O., Mykhailychenko, V., Hren, L. (2011), "Pedagogy of success", Textbook, National technical university "Kharkiv Polytechnic Institute", Kharkiv: NTU "KHPI", pp. 268
13. Romanovskiy, O. (2016), "The phenomenon of paradoxical leadership", Problems of engineering and pedagogical education: a collection of scientific works, Kharkiv, no. 50 – 51, pp. 300 – 307
14. Serheieva, L., Kondratieva, V. , Khromei M. (2015), "Leadership", Textbook, Under the scientific editorship of L. Sergeyeva, Ivano-Frankivsk, "LileyaNV", p. 296
15. Romanovskiy, O., Hura, T., Knysh, A., Bondarenko, V. (2017), "Theory and practice of leader formation", Textbook, Kharkiv. p. 100
16. Tovazhnianskyi, L. (2004), "The concept of formation of humanitarian and technical elite in NTU "KhPI" and ways of its implementation", Manual, Kharkiv: NTU "KHPI", p. 416.
17. Cherkashyn, A. (2019), "Methodological approaches to the education of the personality of future specialists-leaders in higher education institutions of Ukraine", Theory and practice of social systems management, no. 2, pp. 60 – 72
18. Cherkashyn, A. (2019), "Conceptual provisions of the methodological dimension in the context of educating leaders in higher education institutions", Theory and practice of social systems management, no. 1, pp. 102 – 115
19. Burns, J. (1978), "Leadership", New York: Harper & Row, IX, p. 530
20. Fiedler, F.E. (1971), "Leadership", New York: General Learning Press, p. 208
21. Goleman, D. (2000), "Working with emotional intelligence", New York: Bantam Books, p. 400
22. House, R., Larson, L. L. (1976), "Theory of Charismatic Leadership. Leadership: The Cutting Edge (eds.), pp.189 – 208
23. Stogdill, R. (1974), "Handbook of Leadership: a survey of theory and research", New York: Free Press, p. 613
24. Regulatory and legal documents on the organization of service training in the bodies and units of the Operational and Rescue Service of Civil Protection, available at: <https://dsns.gov.ua/upload/9/6/8/0/2020-9-10-3-npd-2020.pdf>

Стаття надійшла до редколегії 09.12.2022

Любов Нечипорук

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи, Рівненський державний гуманітарний університет; Рівне, Україна

ORCID: 0000-0003-1997-9477

E-mail: *nechiporuk-58@ukr.net*

**МІЖСЕКТОРНА ВЗАЄМОДІЯ У НАДАННІ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В
УМОВАХ ВІЙНИ**

Анотація: розглянуто проблеми надання соціальних послуг внутрішньо переміщеним особам в умовах воєнного часу. Обґрунтовано необхідність організації міжсекторної взаємодії для соціальної підтримки й допомоги населенню в умовах війни, проаналізовано особливості такої взаємодії: складові (державний сектор, громадський сектор, бізнес-сектор, механізми організації). Проаналізовано особливості соціальної підтримки населення в умовах війни в партнерській діяльності соціальних служб України, міжнародних та вітчизняних волонтерських, громадських організацій та бізнесу.

Встановлено, що міжсекторна взаємодія в соціальній роботі в умовах війни є якісно новою системою надання соціальних послуг тим, хто їх потребує.

Ключові слова: соціальна робота; соціальні послуги; державні соціальні служби; громадський сектор; бізнес-сектор; міжсекторна взаємодія

Lyubov Nechiporuk

candidate of pedagogical sciences, associate professor of the department of pedagogy, educational management and social work, Rivne State University for the Humanities, Rivne, Ukraine

E-mail: *nechiporuk-58@ukr.net*

**INTERSECTORAL COOPERATION IN THE PROVISION OF SOCIAL SERVICES
IN WARTIME**

Abstract: this article deals with the actuality of the problem of providing social services to internally displaced persons in wartime conditions. The necessity of organizing intersectoral cooperation for social support and assistance to the population in war conditions is substantiated, the features of interaction are analyzed: components (state sector, public sector, business sector, organization mechanisms). The features of social support of the population in the conditions of war in the partnership activities of social services of Ukraine, international and domestic volunteer, public organizations and business are analyzed.

Key words: social work; social services; state social services; public sector; business sector; intersectoral cooperation.

Lyubov Nechiporuk

An extended abstract of the paper on subject of:

“Intersectoral cooperation in the provision of social services in wartime”

Problem setting. Full-scale military operations, the introduction of martial law, massive missile strikes on infrastructure important to the population have become a huge challenge for the social work system in Ukraine. The task of the sphere of social protection and support is to help people who find themselves in difficult life circumstances and cannot solve their problems on their own. In the difficult conditions of martial law, it is necessary to build a qualitatively new system of providing social services, where a significant role is assigned to the interaction of state social services and volunteers, public organizations, businesses that “take over” a significant part of the work on social support and assistance to internally displaced persons who is in the military operations zone.

Recent research and publications analysis. The features of the social services system in Ukraine are considered in the scientific studies of K. Dubich, M. Kravchenko, E. Libanova, V. Skuratovsky, A. Chernysh, etc. The studies of V. Alekseychuk, G. Zadorozhny, V. Zvonar, K. Ibragimova, M. Mishchuk, etc. are focused on various aspects of intersectoral interaction in society. The scientific research of M. Dragomiretskaya, N. Pirozhenko, I. Matveenکو highlights the theoretical, methodological and practical foundations of partnership in the field of social development.

The problems of organizing the provision of social services in society are considered by N. Romanova, A. Dashchakovskaya, S. Stelmakh, K. Maksimenko, etc..

The research of N. Lomonosova, K.

Babich and others is devoted to the analysis of the features of the provision of social services in the conditions of war.

Paper objective. The purpose of the article is to characterize the features of providing social services to the population in wartime on the basis of intersectoral interaction of state social services, public organizations and business.

Paper main body. The Law “On Social Services” of January 17, 2019 defines

the basic principles of providing social services. Social services, according to the Law, are actions aimed at preventing difficult life circumstances, overcoming them or minimizing their negative consequences for the persons/families in them. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 07.05.2022 No. 560 “On Amendments to Certain Resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine on the provision of social services in the Event of the introduction of a state of emergency or martial law in Ukraine or its Individual localities settled the issue of providing social services to persons who find themselves in difficult life circumstances, urgently (crisis) in the conditions of martial law.

Volunteer, public organizations, representatives of business and international foundations are actively involved in the provision of social services. There was a need to coordinate them and state social services, that is, to form a system of trilateral partnership, intersectoral interaction in the provision of social services..

Zhukovskaya A. defines the concept of “intersectoral interaction” as the establishment of constructive interaction between three forces – the first, second and third sectors – government agencies, commercial enterprises and public organizations of any society in solving socially significant problems carried out within the framework of current legislation and aimed at improving the regulatory framework for rational social policy.

The purpose of intersectoral cooperation in the field of social work is the exchange of information and resources, planning and coordination of the provision of social services, development of social partnership, representation and advocacy of clients’ interests, etc.

Within the framework of the formation of intersectoral partnership mechanisms, the following components are present: coordination and attraction of resources of authorities, business structures and the public, development and signing of a

partnership agreement, criteria for evaluating effectiveness, determining the responsibilities of the parties, etc.

During the war, Ukraine has developed partnerships of social work institutions with international and public organizations, an example of which is the work of multidisciplinary mobile teams to help war victims, the volunteer information platform "Interaction", the activities of electronic websites of organizations such as the All-Ukrainian Public Center "Volunteer" and the Resource Center "Group", the purchase of social services from public organizations, etc.

Conclusions of the research. Intersectoral cooperation on social support

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Повномасштабне збройне вторгнення Росії в Україну, запровадження воєнного стану, масовані ракетні удари по значимій для населення інфраструктурі стали величезним викликом для системи соціальної роботи в Україні. Війна принесла смерть і руйнування в кожному сім'ю, залишила без даху над головою, їжі, тепла мільйони українців. Завдання сфери соціального захисту й підтримки – допомогти людям, які опинилися в складних життєвих обставинах і не можуть самостійно вирішити свої проблеми. З початком війни в надавачів соціальних послуг значно додалося роботи: в приймаючих громадах збільшилася кількість внутрішньо переміщених осіб похилого віку, осіб із інвалідністю, сімей із дітьми, певна кількість соціальних працівників виїхали за кордон. До допомоги людям долучилося все суспільство – ми спостерігаємо надзвичайно високий рівень волонтерської та благодійної діяльності як населення України, так і тих, хто за кордоном. В непростих умовах воєнного стану необхідно вибудувати якісно нову систему надання соціальних послуг, де значна роль має відводитися взаємодії

and assistance to internally displaced persons in war conditions demonstrates its effectiveness in a significant number of joint projects of volunteer, public, organizations, business and state social services at different levels: international, all-Ukrainian, regional, local and is a new social experience, the basis for the formation of a new culture of relationships in society.

We consider the development of a model of intersectoral interaction for the provision of social services at the community level, which would harmoniously combine the interests and capabilities of the state, public and business sectors, as a prospect for further scientific research.

державних соціальних служб та громадських організацій, бізнесу, які вже «перебирали на себе» значну частину роботи щодо соціальної підтримки й допомоги внутрішньо переміщеним особам та тим, хто перебуває в зоні бойових дій. Про таку ситуацію йдеться в Законі України «Про внесення змін до деяких законів України щодо надання соціальних послуг у разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях» від 14.04.2022 р. Законодавчі засади міжсекторного партнерства щодо соціальної допомоги тим, хто її потребує, розроблені в Законах України «Про волонтерську діяльність» (2011 р.), Закон України «Про внесення змін до Закону про волонтерську діяльність щодо підтримки волонтерської діяльності» (2022 р.), «Про благодійну діяльність та благодійні організації» (2013 р.) та ін.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, у яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор. Проблеми населення, яке постраждало внаслідок надзвичайних ситуацій, серед яких і воєнні конфлікти, в центрі уваги міжнародних організацій. Зокрема негативні психосоціальні наслідки збройних конфліктів аналізуються в «Керівництві МПК із психічного

здоров'я та психосоціальної підтримки в умовах надзвичайної ситуації". Міжвідомчий постійний комітет при ООН (МПК) зазначає, що "...значним недоліком залишається відсутність мультисекторної, міжвідомчої взаємодії, яка забезпечувала б ефективне координування, визначала б дієві практики" для їх подолання" [4, с.11]. Соціальні проблеми людей, які постраждали внаслідок воєнних дій, розглядають в своїх дослідженнях К.Буш, Е. Волтон, Ван Горн, Д.Марр, К.Буш, М.Кехіллейн, Б.Преффербаум, С.Хобфолл та ін. [14].

Основні підходи й стратегії роботи соціальних працівників та інших фахівців в умовах надзвичайних ситуацій подано в дослідженнях С. Богданова, О. Бойко, Н. Гусак, В. Чернобровкіної, А. Максименко та ін. [10].

Особливості системи соціальних послуг в Україні розглядаються в наукових дослідженнях Н.Діденко, К. Дубич, М. Кравченко, Е. Лібанової, В.Скуратівського, О. Черниш та ін. [13]. На різних аспектах міжсекторної взаємодії в суспільстві зосереджені дослідження В. Алексейчук, А. Жуковської, Г. Задорожного, В. Звонар, К.Ібрагімової, І. Кукурудзи, В.Слюсаренка та ін. [2; 11]. Зокрема аналіз основних законодавчих актів соціальної спрямованості для становлення форм міжвідомчої й міжсекторної взаємодії поданий у працях Т. Краснопольської, наукових розвідках Н.Драгомирецької; Н. Піроженко, І. Матвєенко висвітлено теоретичні, методологічні та практичні основи державно-громадянського партнерства у сфері соціального розвитку [1]. Проблеми налагодження взаємодії між секторами держава – бізнес – громадянське суспільство розглядає В. Слюсаренко [11].

Створення об'єднаних територіальних громад та проблеми щодо організації надання соціальних послуг у громаді активізували й наукові розробки механізмів міжсекторної взаємодії у вирішенні соціальних проблем громади.

Серед них вирізняються дослідження Н. Романової та І. Мельник щодо змісту та сутності впровадження соціального партнерства як одного із напрямків роботи соціального працівника у процесі професійної діяльності в громаді [8].

Міжвідомчу й міжсекторну співпрацю у розв'язанні проблем соціально дезадаптованих категорій населення розглядає С. Копилова, особливості та порядок міжвідомчої взаємодії на рівні громади під час виявлення сімей та дітей, які потребують послуг, та подальшої роботи з ними обґрунтовуються в дослідженнях О. Дащаківської, С. Стельмах, К. Максименко [5;12]. Соціальне партнерство як механізм надання соціальних послуг в об'єднаній територіальній громаді розглядає в своїх дослідженнях І. Мещан [7].

Аналізу особливостей надання соціальних послуг вразливим, мало захищеним та незахищеним категоріям населення в умовах війни присвячено дослідження "Соціальний захист і війна в Україні" Н. Ломоносової, К.Бабич [6].

Незважаючи на розбіжності у виокремленні певних аспектів досліджуваної проблеми, можемо констатувати, що в наукових розвідках прослідковується спільне бачення ефективності надання соціальних послуг саме в організації взаємодії трьох секторів: державних соціальних служб, бізнесу та волонтерських і громадських організацій, що набуло особливої актуальності в умовах війни.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується дана стаття. Проведений аналіз наукових джерел показав, що, незважаючи на зростання числа публікацій із визначеної наукової проблеми, певні суттєві питання, пов'язані з особливостями організації міжсекторної взаємодії державних соціальних служб, громадських організацій та бізнесу щодо надання соціальних послуг в умовах воєнних дій, потребують подальшого вивчення. Мало-дослідженими лишаються питання

аналізу нормативно-правової бази організації такої взаємодії, механізмів обміну інформацією, моніторинг та оцінка якості надання послуг тощо.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті – з'ясувати особливості надання соціальних послуг населенню в умовах війни на основі міжсекторної взаємодії державних соціальних служб, волонтерських, громадських організацій та бізнесу.

Для реалізації мети необхідно вирішити такі завдання: проаналізувати особливості надання соціальних послуг в умовах війни, визначити основні механізми організації міжсекторної взаємодії державних соціальних служб, громадських організацій та бізнесу для надання соціальних послуг внутрішньо переміщеним особам та тим, хто знаходиться в зоні бойових дій, розглянути приклади практичної реалізації міжсекторної взаємодії у соціальній допомозі й підтримці населення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Закон № 4607 “Про соціальні послуги”, ухвалений Верховною Радою України 17.01.2019 р., визначає основні організаційні та правові засади надання соціальних послуг. Соціальні послуги, згідно Закону, – це дії, спрямовані на профілактику складних життєвих обставин, подолання таких обставин або мінімізацію їхніх негативних наслідків для осіб/сімей, які в них перебувають. Визначено й поняття “складні життєві обставини” як обставини, що негативно впливають на життя, стан здоров'я та розвиток особи, функціонування сім'ї, які особа/сім'я не може подолати самостійно. До чинників, які можуть спричинити складні життєві обставини, віднесено: часткову або повну втрату рухової активності; невиліковні хвороби або хвороби, що потребують тривалого лікування, психічні розлади; інвалідність; бездомність; безробіття; малозабезпеченість; втрату соціальних зав'язків;

насильство, жорстоке поводження; потрапляння в ситуацію торгівлі людьми; заподіяння шкоди внаслідок пожежі, стихійного лиха, катастрофи, бойових дій, терористичного акту. В умовах повномасштабних воєнних дій в Україні майже всі ці чинники актуалізуються й впливають на все населення України [3].

Постанова Кабінету Міністрів України від 07.05.2022 № 560 “Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо надання соціальних послуг у разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях” враховує особливості надання соціальних послуг особам, які опинились у складних життєвих обставинах, екстрено (кризово) в умовах воєнного стану (лише за заявою, а відповідні рішення уповноважені органи або надавачі послуг прийматимуть протягом однієї доби). В Постанові визначено життєво необхідні соціальні послуги: представництво інтересів, підтримане проживання осіб похилого віку та осіб із інвалідністю, бездомних осіб, соціальний супровід сімей/осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, догляд вдома, догляд стаціонарний, денний догляд, денний догляд дітей із інвалідністю, паліативний догляд, соціально-психологічна реабілітація, натуральна допомога, переклад жестовою мовою, транспортні послуги [9, 8].

Для приймаючих громад стає викликом зростання обсягу роботи соціальних працівників, необхідність забезпечити новоприбулих соціальними послугами. До надання соціальної допомоги активно долучаються численні волонтерські та благодійні організації, представники бізнесу й міжнародних фондів. Зазвичай, всі вони мають певну “спеціалізацію” в її наданні: гуманітарна допомога, фінансова, психологічна, облаштування прихистків тощо. Постала нагальна необхідність узгодження такої діяльності громадських організацій, бізнесу з роботою державних соціальних служб, тобто налагодження міжсекторної

взаємодії – формування системи тристороннього партнерства в сфері надання соціальних послуг.

Жуковська А. визначає поняття “міжсекторна взаємодія” (міжсекторне партнерство) як налагодження конструктивної взаємодії між трьома силами – першим, другим та третім сектором – державними структурами, комерційними підприємствами та громадськими (непритутковими, недержавними) організаціями будь-якого суспільства при вирішенні соціально значимих проблем (бідність, безпритульність, сирітство, насильство, тощо), що здійснюється у рамках діючого законодавства й спрямоване на покращення нормативно-правової бази проведення раціональної соціальної політики [2].

Міжсекторна взаємодія базується на партнерських стосунках між різними суспільними секторами (державним, комерційним та громадським). До *державного* сектору слід віднести державні органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування. Саме вони опікуються питаннями вирішення проблем місцевих спільнот, забезпечуючи впровадження законів та інших нормативних документів, що регламентують процес соціальної роботи та надання соціальних послуг через систему соціальних служб і установ.

Діяльність в рамках бізнес-сектору (*комерційного*) спрямована, насамперед, на активізацію соціально відповідального бізнесу, який не лише дотримується принципів громадянського суспільства й піклується про матеріальне благополуччя своїх співробітників, але й ефективно розподіляє ресурси, стимулює і підтримує благодійність в сфері соціальної роботи.

Діяльність громадського (*некомерційного* або *третього*) сектору спрямована на вирішення завдань, пов'язаних із проблемами представників місцевих громад або вразливих категорій населення. Саме третій сектор впливає на формування активних членів громадянського

суспільства на місцях (волонтерів, лідерів, місцевих активістів).

Мета міжсекторного співробітництва у сфері соціальної роботи – обмін інформацією та ресурсами, планування та координація надання соціальних послуг, здійснення представництва та адвокації інтересів клієнтів. В спільній узгодженій співпраці секторів – державного, громадського та бізнес-сектору – досягається максимальний ефект від об'єднання зусиль та ресурсів усіх секторів (синергетичний ефект), адже спільно обговорюються й виокремлюються пріоритетні цілі, завдання, надання соціальної допомоги [2].

Розвиток системи тристороннього партнерства не може відбуватися спонтанно. Він потребує формування ефективних механізмів узгодження інтересів суб'єктів цього процесу, конструювання інструментів їхньої взаємодії та відповідальності, вибору раціональних форм і методів співпраці. Мещан І. визначає такі шляхи реалізації міжсекторної взаємодії: делегування одного або декількох завдань соціальної роботи соціальним партнерам із передачею необхідних ресурсів (наприклад, проведення кейс-менеджменту, соціального супроводу); реалізація спільних соціальних проєктів; спільного фінансування (утримання) соціальних об'єктів (наприклад, соціально-реабілітаційних центрів) або роботи фахівців із соціальної роботи; організація та управління спільними соціальними об'єктами (притулки для бездомних, соціальні гуртожитки та ін.); створення спільного органу управління для виконання домовленостей і відповідних повноважень [6].

До складових механізму формування міжсекторного партнерства В. Слюсаренко відносить: координацію й залучення ресурсів органів влади (субсидії, гранти некомерційним організаціям), бізнес-структур (спонсорство, добродійність, меценатство) і громадськості (фінансові, матеріальні, людські

ресурси); розробку та підписання відповідної угоди про партнерство з метою закріплення основаних на відповідній правовій базі його пріоритетних напрямів, механізмів, технологій; критерії оцінки ефективності; чітке визначення обов'язків сторін тощо [11].

За час повномасштабної війни в Україні склалися партнерські стосунки закладів соціальної роботи із міжнародними та громадськими організаціями, прикладом яких є робота мультидисциплінарних мобільних команд допомоги тим, хто постраждав від війни, створених МБФ “Українська фундація громадського здоров'я” та Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) в Україні за підтримки Міністерства соціальної політики України в межах проєкту “Інтегрована підтримка через міждисциплінарні мобільні команди”. Таких команд в Україні є вже більше 50. Команда має власне авто (кошти дають бізнес-структури), залучає до роботи волонтерів і може виїжджати в найвіддаленіші куточки області, де немає інших можливостей отримати необхідні послуги. Також команди працюють у центрах підтримки переселенців та консультують сім'ї дистанційно.

Послуги, які надають члени мобільної бригади: перша психологічна допомога та психологічна підтримка, юридичне консультування, соціальна підтримка та соціальне обслуговування, медична допомога, надання гуманітарних наборів та інформаційних матеріалів. Команда проводить оцінку ситуації та визначає потреби клієнта, планує способи пошуку ресурсів для надання їх, розподіляє обов'язки між членами команди, і кожен виконує свої завдання.

На засадах міжсекторної взаємодії працює волонтерська інформаційна платформа “ВзаємоДія”, де сконцентровано найважливішу інформацію, розміщено посилання на сторінки організацій, волонтерських об'єднань, освітніх платформ (місцезнаходження найближчих аптек, дані щодо черг на кордонах, список

контактів волонтерів для передачі гуманітарної допомоги тощо). Інформація розділів платформи “ВзаємоДія” (“Інформаційний простір”, “Як я можу допомогти зараз?”, “Психологічна підтримка”, “Переміщення та житло”, “Отримати допомогу”, “Як жити далі?” та ін.) системно оновлюється.

Прикладом ефективно організації міжсекторної взаємодії є також діяльність електронних сайтів таких організацій як Всеукраїнський громадський центр “Волонтер” та Ресурсний центр “Гурт”. Портал ГУРТ є щоденним інструментом інформування та використання для **лідерів громад, менеджерів громадських, благодійних організацій, донорських структур, соціально відповідального бізнесу, представників органів місцевого самоврядування, органів державної влади та журналістів.**

Ще однією успішною формою міжсекторної взаємодії для надання соціальної допомоги в умовах воєнного часу є проєкт “СПІЛЬНО”, який реалізують Міністерство соціальної політики України разом з Дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ). Його мета – об'єднати зусилля уряду, місцевих органів влади, громадського сектору та бізнес-партнерів для надання мультисекторної допомоги сім'ям із дітьми, що постраждали від війни.

Міжсекторна взаємодія щодо соціальної підтримки й допомоги внутрішньо переміщеним особам реалізується й через закупівлю соціальних послуг у громадських організацій. Така співпраця з недержавною організацією має переваги: зменшує навантаження на соціальних працівників громади, послуги часто є більш економічно вигідні, оскільки громадські організації залучають додаткові джерела фінансування та ін.

Для вирішення соціальних проблем громади в умовах війни соціальні працівники співпрацюють на умовах міжсекторної взаємодії із Українським Фондом Швидкого Реагування, програму

якого впроваджує Міжнародна рада досліджень і обмінів у відповідь на збройне вторгнення Росії в Україну. Програма розроблена для вирішення нагальних критичних потреб та підвищення стійкості українського уряду, громадянського суспільства та цивільного населення. Основним компонентом програми є співпраця з місцевими неурядовими організаціями для визначення наявних криз та потреб у гуманітарній допомозі в громаді і її надання.

Це один приклад співпраці державних соціальних служб та громадськості – участь у проєкті “Промоція соціальної згуртованості у громадах та посилення демократичних цінностей”, який започаткувала Громадянська мережа ОПОРА за підтримки Національного фонду підтримки демократії. Мета проєкту – допомога місцевим громадам у вирішенні проблем, які виникли під час війни. Проєкт спрямований на підвищення соціальної єдності, посилення впливу громадянського суспільства на місцевому рівні та залучення неурядового сектору до подолання наслідків війни.

Значний внесок у фінансування надання соціальних послуг тим, хто постраждав від воєнних дій, надають бізнес-структури. Тисячі підприємств зазначають, що перераховують відсоток від прибутку на підтримку армії, гуманітарних проєктів або інших соціальних ініціатив – зокрема, такі написи в магазинах як **“10 % на ЗСУ”, “20 % на “Повернись живим” або інший тип означеної пожертви в ціну товару чи послуги сьогодні є вже звичним.**

Слід зауважити, що міжсекторна взаємодія, партнерські відносини між державними соціальними службами, волонтерськими організаціями та бізнес-сектором не існують нині у довершеному форматі – цей процес лише починає розвиватися. Їх треба вибудовувати, враховуючи зацікавленості усіх сторін. Сучасні непрості умови воєнного часу, високий рівень волонтерської та благодійної

активності суспільства створюють нові передумови для налагодження комунікації між різними секторальними групами, в яких на зміну нерозумінню, конкуренції приходять конструктивний діалог і порозуміння. Організація міжсекторної взаємодії з метою вдосконалення системи надання соціальних послуг в Україні сьогодні лише напрацьовується. Існують певні перешкоди для налагодження ефективної співпраці: недосконалість нормативно-правової основи, на якій має ґрунтуватися ця взаємодія, недостатність інформації між секторами щодо осіб, які потребують соціальних послуг та ін.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Серед викликів, які постали перед соціальними службами внаслідок воєнної агресії Росії проти українського народу – збільшення осіб, які опинилися в складних життєвих обставинах, зумовлених зокрема втратою рідних людей, житла, погіршенням фізичного й психологічного стану здоров'я тощо. Значну частину роботи державних соціальних служб щодо надання соціальних послуг постраждалим перебрали на себе громадські та бізнесові організації. Проведене дослідження показало, що організація міжсекторної взаємодії уможливає консолідацію зусиль всіх сторін на основі усвідомлення спільної мети (допомога у вирішенні соціальних проблем), спільного визначення завдань, ресурсів, спільної відповідальності і є нагальною необхідністю в умовах війни. Встановлено, що міжсекторна взаємодія щодо соціальної підтримки й допомоги внутрішньо переміщеним особам демонструє свою ефективність в значній кількості спільних проєктів волонтерських, організацій, бізнесу та державних соціальних служб на різних рівнях: міжнародному, всеукраїнському, регіональному, місцевому і є новим соціальним досвідом, основою формування нової культури взаємозв'язків у суспільстві.

Перспективою подальших наукових розвідок вважаємо розробку моделі міжсекторної взаємодії для надання соціальних послуг на рівні громади, яка б

гармонійно поєднувала інтереси й можливості державного, громадського та бізнес-сектору.

Список літератури:

1. Драгомирецька Н., Піроженко Н., Матвеєнко І. Державно-громадянське партнерство у сфері соціального розвитку / Н. Драгомирецька, Н. Піроженко, І. Матвеєнко. – Одеса: ОРІДУ НАДУ. – 2017. – С. 290

2. Жуковська А. Синергетичний ефект міжсекторної взаємодії в соціальній сфері / А. Жуковська. – [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/24821/1/210-214> (Дата звернення: грудень 10, 2022)

3. Закон України “Про соціальні послуги” від 17.01.2019 р. – [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19> (Дата звернення: грудень 10, 2022)

4. Керівництво МПК з психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в умовах надзвичайної ситуації. – Київ: Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ. – 2017. – С. 216

5. Копилова С. Міжвідомча і міжсекторальна співпраця у розв'язанні проблем соціально дезадаптованих категорій населення / С. Копилова // Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка. – 2011. – С. 457 – 465

6. Ломоносова Н., Бабич К. Соціальний захист і війна в Україні (24 лютого-30 квітня 2022). – [електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cedos.org.ua/wp-content/uploads/soczialnyj-zahyst-i-vijna-v-ukrayini> (Дата звернення: грудень 10, 2022)

7. Мещан І. Соціальне партнерство в наданні соціальних послуг населенню: світовий досвід і перспективи для України / І. Мещан // Науково-теоретичний альманах “Грані”. – 2017. – Т. 20. – № 2(142). – С. 43 – 48

8. Романова Н., Мельник І. Соціальне партнерство / Н. Романова,

І. Мельник // Навчально-методичний посібник. – Київ: НПУ імені М. Драгоманова. – 2017. – С. 238

9. Постанова Кабінету Міністрів України від 07.05.2022 № 560 “Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо надання соціальних послуг у разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях” – [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/560> (Дата звернення: грудень 10, 2022)

10. Гусак Н., Чернобровкіна В., Чернобровкін В., Максименко А., Богданов С., О. Бойко Психосоціальна підтримка в умовах надзвичайних ситуацій: підхід резилієнс / Н. Гусак, В. Чернобровкіна, В. Чернобровкін, А. Максименко, С. Богданов, О. Бойко; за заг. ред. Н. Гусак // Навч.-метод. посіб. Нац. ун-т “Києво-Могилянська академія”. – Київ: НаУКМА. – 2017. – С. 92

11. Слюсаренко В. Обґрунтування регіональних пріоритетів розвитку трьохстороннього партнерства / В. Слюсаренко // Актуальні проблеми економіки: Науковий економічний журнал. – 2018. – № 4. – С. 48 – 56

12. Дащаківська О., Стельмах С., Максименко К. Спільно до нових послуг. Керівництво із впровадження інтегрованих соціальних послуг для сімей з дітьми в громадах. Частина 2. Ведення випадку та міжвідомча взаємодія / О. Дащаківська, С. Стельмах, К. Максименко. – Київ. – 2021. – С. 96

13. Філософсько-психологічні проблеми соціальної взаємодії в системі сучасного управління / за заг. ред. Н. Діденко // Монографія – Кривий Ріг: Вид. Р. Козлов. – 2019. – С. 194

14. Abigail Abrash Walton, Marr, J., Bush, K., Cahillane, M. “How do we build